

**WYDZIAŁ STUDIÓW
MIĘDZYNARODOWYCH
i POLITOLOGICZNYCH**

Uniwersytet Łódzki

Współczesny Wietnam – polityka i
gospodarka

Prof. dr hab. Małgorzata Pietrasiak

Wietnam – podstawowe informacje

- Półwysep Indochiński
- Powierzchnia 331 212 km² (Polski 312 679 km²)
- Liczba ludności 98 mln (Polski 38 mln)
- PKB ok.409 mld USD (Polski 700 mld USD)
- PKB *per capita* ok. 4,1 tys USD; Polska 18,5 tys. USD
- Wzrost gosp. 7% w 2022
- Inflacja 1,8%
- Potężny sąsiad – Chiny

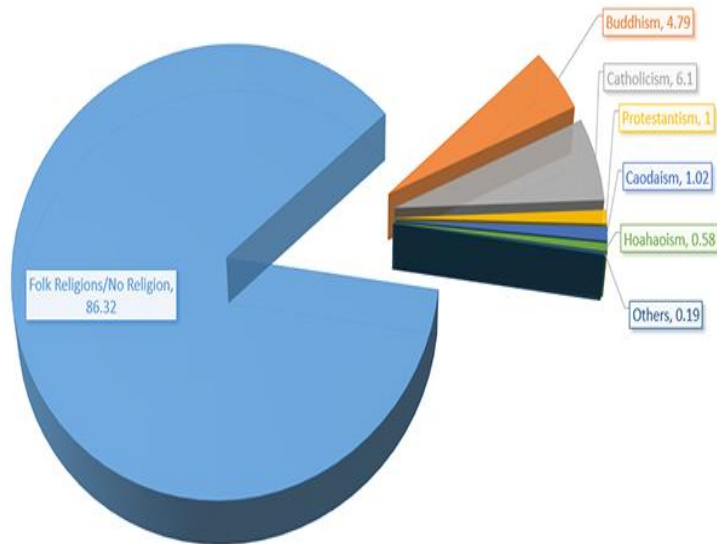

Zróżnicowanie etniczne i religijne

Narodowości i grupy etniczne Vietowie 85% oraz 53 pochodzenia khmerskiego, laotańskiego, chińskiego, indonezyjskiego.....

PERCENTAGES OF RELIGIONS IN VIETNAM IN 2019

Wietnam w konfucjańskiej Azji

- Dominacja wartości wspólnotowych nad indywidualnymi
- Tradycyjna apoteoza rodziny i wspólnoty wiejskiej
- Silne więzy grupowe
- Gloryfikacja harmonii i konsensusu
- Brak tradycji demokratycznych i rządów prawa
- Społeczeństwa patriarchalne

938 - zwycięstwo nad Chińczykami i powstanie państwa Dai Co Viet

Systematyczne przesuwanie się na południe

Walki o obronę niepodległości z Mongołami (XIIIw.) Chinami (XV w.)

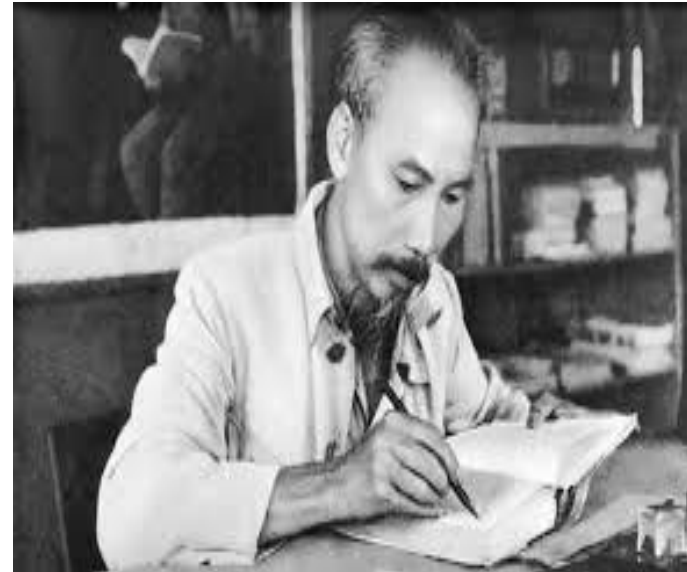
Ostatnia dynastia Nguyen

- 1802 początek panowania – 1945 koniec
- Najpotężniejsze państwo indochińskie, rozwinięte gospodarczo i kulturalnie
- Połowa XIX w – początek kolonizacji Wietnamu przez Francję i podział Wietnamu

Walka o niepodległość i zjednoczenie

- Wojna z Francją 1946-1954
- Wojna z Ameryką 1964-1973/75
- 1976 – zjednoczenie państwa
- 1986 – początek procesów modernizacyjnych

Założenia reform *doi moi*

- Podniesienie poziomu życia Wietnamczyków
- Wprowadzenie mechanizmu rynkowego w gospodarce
- Model gospodarki wielosektorowej
- Liberalizacja życia gospodarczego
- Reprywatyzacja
- Dewaluacja Ðồng
- Otwarcie gospodarki na przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym
- Ograniczenie wydatków budżetowych
- Dekolektywizacja rolnictwa
- Podniesienie stop procentowych

Liberalizacja gospodarcza przy funkcjonowaniu systemu jednopartyjnego z hegemonią partii komunistycznej

Prezydent Nguyen Xuan Phuc
Premier Pham Minh Chinh
Sekretarz generalny KPW Nguyen Phu Trong

Procesy modernizacyjne *doi moi* w polityce zagranicznej

Lata 80. XX w. – sytuacja wewnętrzna i otoczenie międzynarodowe
Wietnamu:

- Kryzys gospodarczy i polityczny, „pieriestrojka” w ZSRR, wydarzenia w Polsce, izolacja Wietnamu na arenie międzynarodowej po wkroczeniu wojsk wietnamskich do Kambodży, przykład tygrysów azjatyckich
- VI Zjazd KPW 1986 r. „doi moi” i chińskie wzory: gospodarka rynkowa przy utrzymaniu rządów partii komunistycznej
- VII zjazd, 1991 r. sformułował zasady polityki zagranicznej: niezależność, suwerenność, otwartość, dywersyfikacja oraz multilateralizacja stosunków międzynarodowych”
- „Wietnam chce być przyjacielem wszystkich państw na świecie i walczyć o pokój, niezależność i rozwój”. **Strategia, u podłoża której leżała idea odejścia od dogmatycznego i w pełni ideologicznego sterowania gospodarką legła u podstaw polityki zagranicznej państwa.**
- Naprawa stosunków z oboma (ChRL i USA) niedawnymi wrogami
- zintegrowanie gospodarki wietnamskiej z gospodarką światową: ASEAN, APEC, ARF, AFTA, WTO, RCEP, TPP...

1995 r. nawiązanie stosunków dyplomatycznych między USA i Wietnamem

- 1994 USA wykreśla Wietnam z grona państw wrogich
- W 1997 r. Douglas Peterson, uczestnik wojny wietnamskiej, został pierwszym ambasadorem w Wietnamie
- W sierpniu 1999 r. konsul generalny Charles Ray zainaugurował budowę nowego budynku konsulatu w Mieście Ho Chi Minha
- 13 lipca 2000 r. obie strony podpisały porozumienie o dwustronnych stosunkach handlowych
- W listopadzie 2000 r. w Wietnamie wizyta prezydenta USA Billa Clintona

Azjatycka dwubiegunowość: czym kuszą Chiny?

- System polityczny - reformy chińskie, którymi kieruje partia komunistyczna, liberalizacja gospodarcza przy jednoczesnym braku pluralizmu politycznego i systemie jednopartyjnym są bliskie sposobowi rozwiązań politycznych w Wietnamie.
- Gwałtowny rozwój Chin może być i jest atrakcyjnym modelem do naśladowania dla państw rozwijających się i dla Wietnamu również (The Beijing Consensus).
- W 2008 r. Wietnam i Chiny określiły swoje wzajemne stosunki jako wszechstronne i strategiczne “comprehensive strategic cooperative partnership”. Do tego momentu oba państwa podpisały szereg porozumień gospodarczych porządkujących i stabilizujących wzajemne relacje gospodarcze i nadając im odpowiednią dynamikę.

Azjatycka dwubiegunowość: czym kuszą Chiny?

- Wietnam musi patrzeć na Chiny w kontekście relacji regionalnych. Chiny i ASEAN zacieśniły swoje stosunki po kryzysie finansowym 1997 r., wypracowały szereg mechanizmów, które przeciwdziałają gwałtownym kryzysom finansowym (Chiang Mai Initiative).
- Podpisano porozumienie dotyczące współpracy gospodarczej ASEAN – Chiny, którego częścią było ustanowienie strefy wolnego handlu do 2010 r. ze starszymi członkami i do 2015 z nowymi członkami.
- Pekin jest członkiem ARF, wyraził gotowość przystąpienia do Układu o Przyjaźni i Współpracy w Azji Południowo-Wschodniej oraz współpracy w ramach Strefy Wolnej od Broni Atomowej w Azji Południowo-Wschodniej (SEANFWZ). Projekt Pasa i Szlaku. Od 01.2022 weszło w życie porozumienie RCEP.
- Chiny podkreślają przywiązanie do multilateralizmu, który jest bliski Wietnamowi

Azjatycka dwubiegunowość: a gdzie jest problem z Chinami?

- Obawa przed chińska dominacją
- Przykre doświadczenia historyczne
- Konflikt o Paracele i Spratly
- Nieufność

Azjatycka dwubiegunowość: co mogą zaoferować Stany Zjednoczone?

- Współpracę gospodarczą i balansowanie wpływów Chin
- Współpraca polityczna i w dziedzinie bezpieczeństwa i rosnące zaufanie, np. udział Wietnamu w Korpusie Pokoju, szkolenia, wspólne ćwiczenia, obecność okrętów w bazie Cam Ranh, patrolowanie akwenu Morza Południowo-Chińskiego (rachuby na wsparcie Ameryki w konflikcie)
- Inicjatywa Dolnego Biegu Mekongu
- Drobne gesty np. spotkanie Trump-Kim w Hanoi
- Znacząca współpraca naukowa i edukacyjna
- administracja Bidena wskazuje Wietnam jako jeden z kluczowych krajów w swojej strategii Indo-Pacific, i dlatego musi uznać preferencje Hanoi dla multilateralizmu w swojej polityce.
- Na dobrą ocenę USA składa się zła ocena Chin, ale Hanoi nie dołączyło do żadnego bloku równowagi sił przeciwko Chinom. Zamiast tego zastosowało strategię "miękkiego równoważenia" na Morzu Południowochińskim, starając się zinternalizować tę kwestię za pośrednictwem ASEAN i wprowadzając mocarstwa nieuwzględnione, pozostawiając jednocześnie otwarte drzwi do dwustronnego porozumienia z Pekinem

Azjatycka dwubiegunowość: a gdzie jest problem z USA?

- Wietnam jest daleki od uznania świata jednobiegunowego, zgodnego z wartościami zachodnimi.
- Powojenne rany są zbyt świeże, by nie pojawiała się krytyka imperializmu amerykańskiego.
- Wietnam ma dość amerykańskich pouczeń - problem łamania praw człowieka
- Pekin mądrze wykorzystuje obawy partii wietnamskiej przed zmianą reżimu do kształtowania strategii klinowej wobec partnerstwa Wietnamu i USA, ostrzegając przywódców w Hanoi przed potencjalną "kolorową rewolucją".
- Rekompensaty dla ofiar Agent Orange (Art. 21 porozumień paryskich ze stycznia 1973 r.) USA nie biorą pełnej odpowiedzialności
- Walka o rynki zbytu
- Nielegalna emigracja z Wietnamu

Czy zatem Wietnam jest w stanie balansować wpływy mocarstw?

- Inni partnerzy: Rosja, Indie, Australia, UE (UVFTA 2020).
- Stara się, chodzi też o manewry strategiczne i taktykę *hedging* – nie stawia wszystkiego na ostrzu noża. Aby wzmocnić wpływy szuka wsparcia u podobnie myślących (ASEAN). Dodatkowo chce być pomostem, mediatorem przy rozwiązywaniu konfliktów.
- Dyplomacja „niszowa” - definiuje własne priorytety i je realizuje szukając dla siebie niszy.

Gospodarka

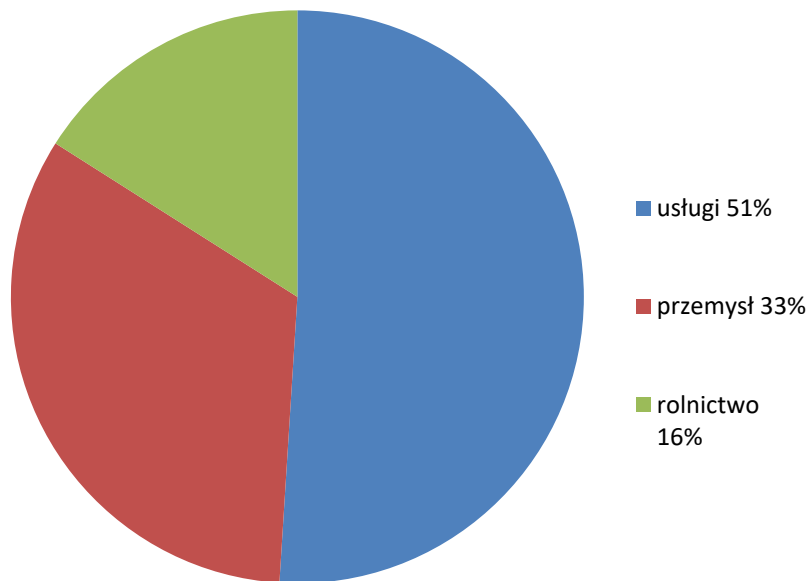
Jakie są szanse i przeszkody w rozwoju Wietnamu? -zagrożenia

- Silne powiązania między KPW, organami, administracyjnymi, bankami i przedsiębiorstwami państwowymi (SOE)
- SOE i banki są silnie dotowane
- Sektor bankowy jest silnie regulowany
- Państwo nadal kontroluje ceny towarów i usług (benzyna, gaz, energia elektryczna)
- Prawa własności / prawa własności intelektualnej
- Ziemia należy do ludu, zarządzana przez państwo. Nie ma własności prywatnej ziemi; możliwość dzierżawy 50 lat, przedłużenie do 70 lat, możliwość dalszego przedłużenia
- Wzrosło również zanieczyszczenie środowiska wynikające z szybkiego uprzemysłowienia i działalności górniczej.
- Wysoka korupcja: 87 m. spośród 179 krajów

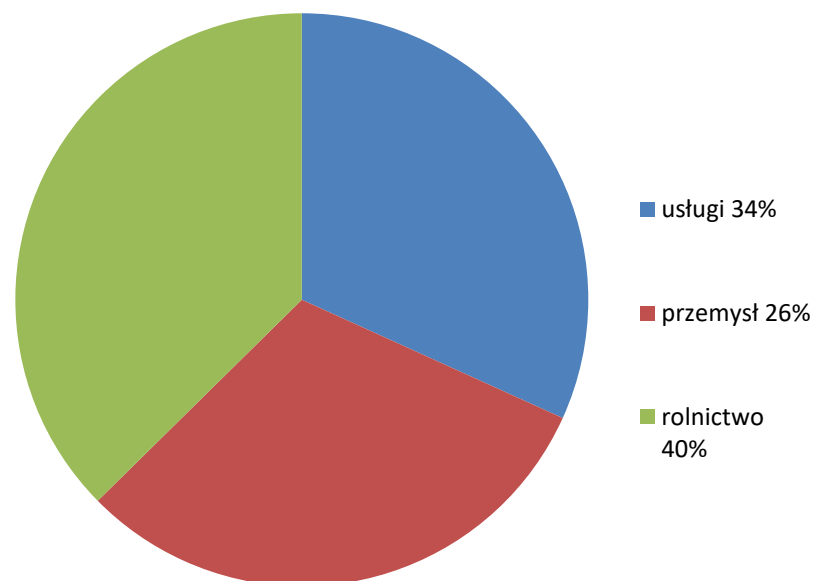
Jakie są szanse i przeszkody w rozwoju Wietnamu? - szanse

- Nowi prywatni przedsiębiorcy
- Więcej inwestorów zagranicznych
- Nowe elity polityczne
- Surowce mineralne i rolnicze
- Stabilność makroekonomiczna
- Rosnąca klasa średnia (najszybciej na świecie), rośnie konsumpcja
- Tania siła robocza (np. w porównaniu z Chinami), coraz lepiej wykwalifikowana
- Młoda populacja o medianie wieku to 27 lat
- Od 1986 do 2021 roku populacja wzrosła z 62 mln do 98 mln
- Wysoki kapitał społeczny 38 na 173 kraje (według Global Human Capital Index)
- Według danych Banku Światowego (2016) odsetek osób żyjących w skrajnym ubóstwie spadł do 3%. W porównaniu z innymi krajami „Wietnam osiągnął najszybsze wskaźniki poprawy dobrobytu na całym świecie”

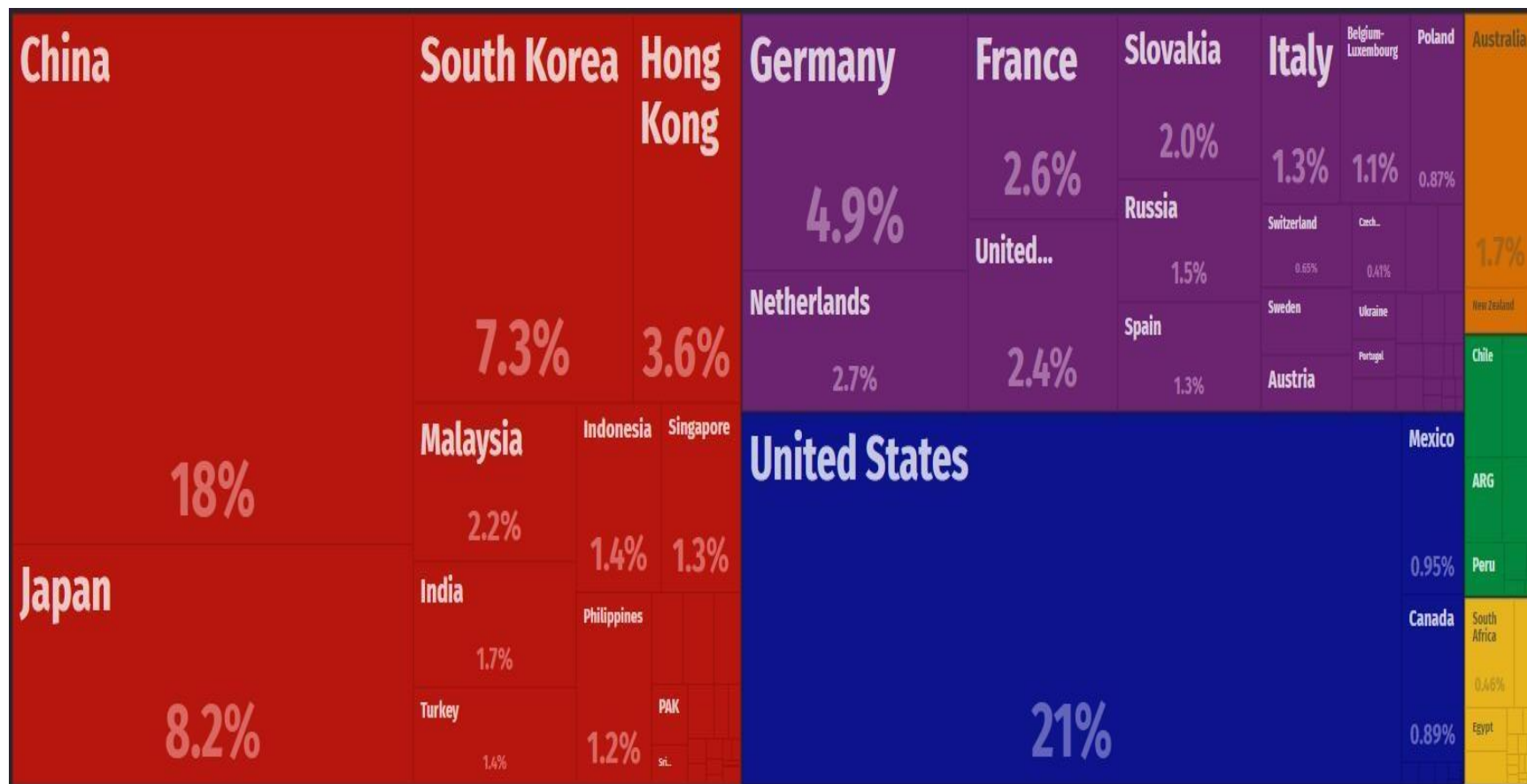
Wietnam PKB sektory

Wietnam zatrudnienie sektory

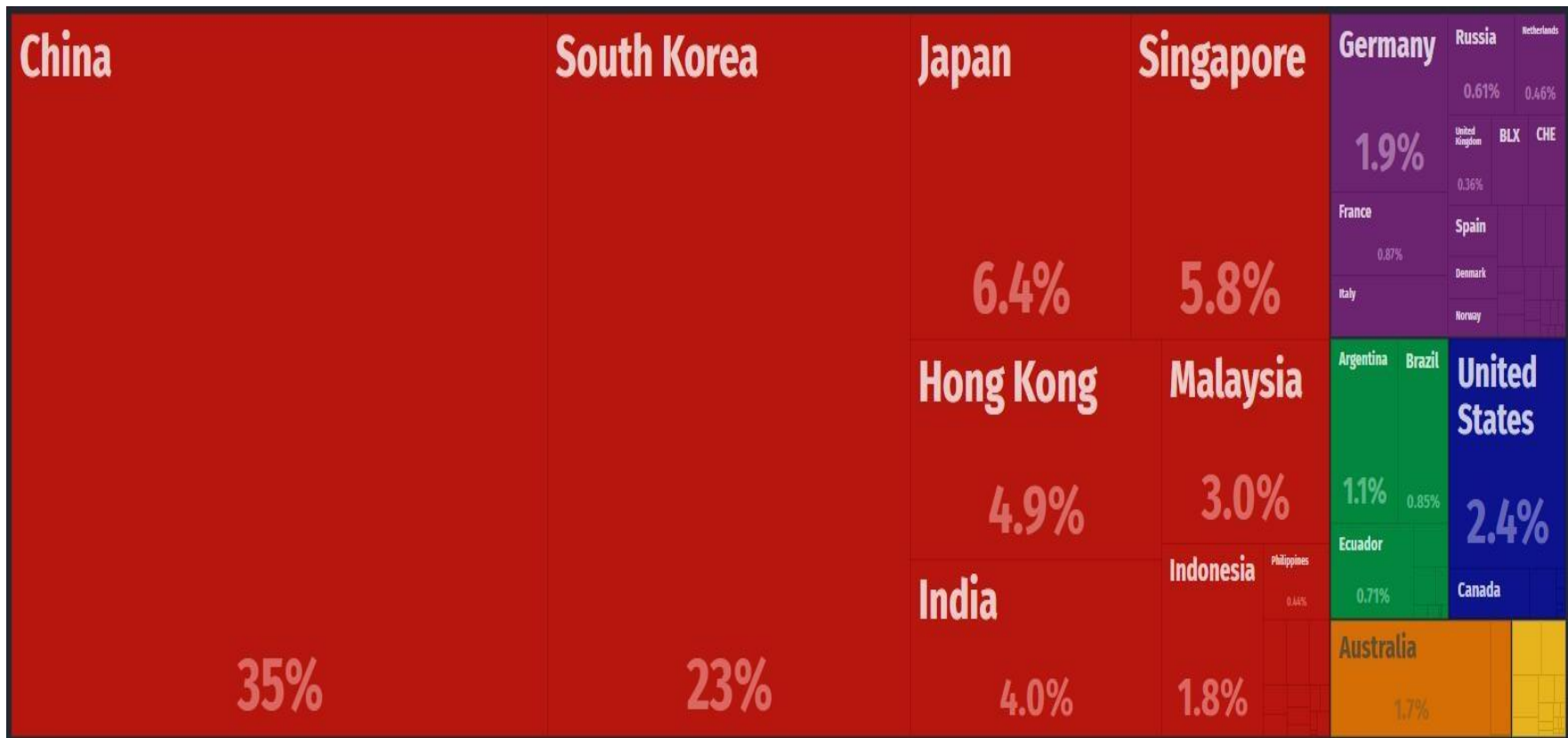

61% społeczeństwa mieszka na wsi
40% społeczeństwa zatrudnione w rolnictwie
5m. – produkcja ryżu, 3m. – eksport ryżu
2m. – produkcja kawy, 5m. – eksport kawy

Kierunki wietnamskiego eksportowe 2019 r.
 Źródło: <https://oec.world/en/profile/country/vnm>

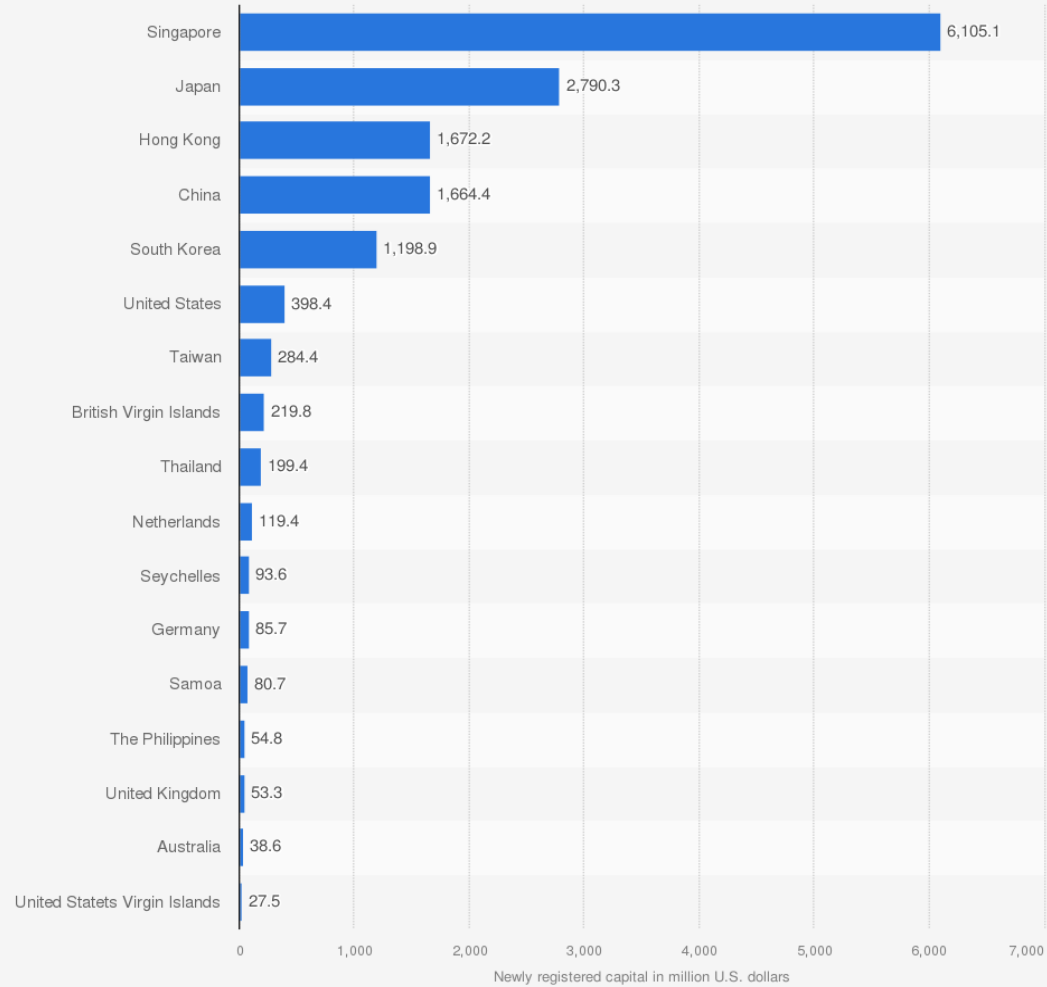
7/10 sektory – urządzenia elektroniczne, maszyny, komputery, ubrania, meble

Kierunki wietnamskiego importu 2019 r.

Źródło: <https://oec.world/en/profile/country/vnm>

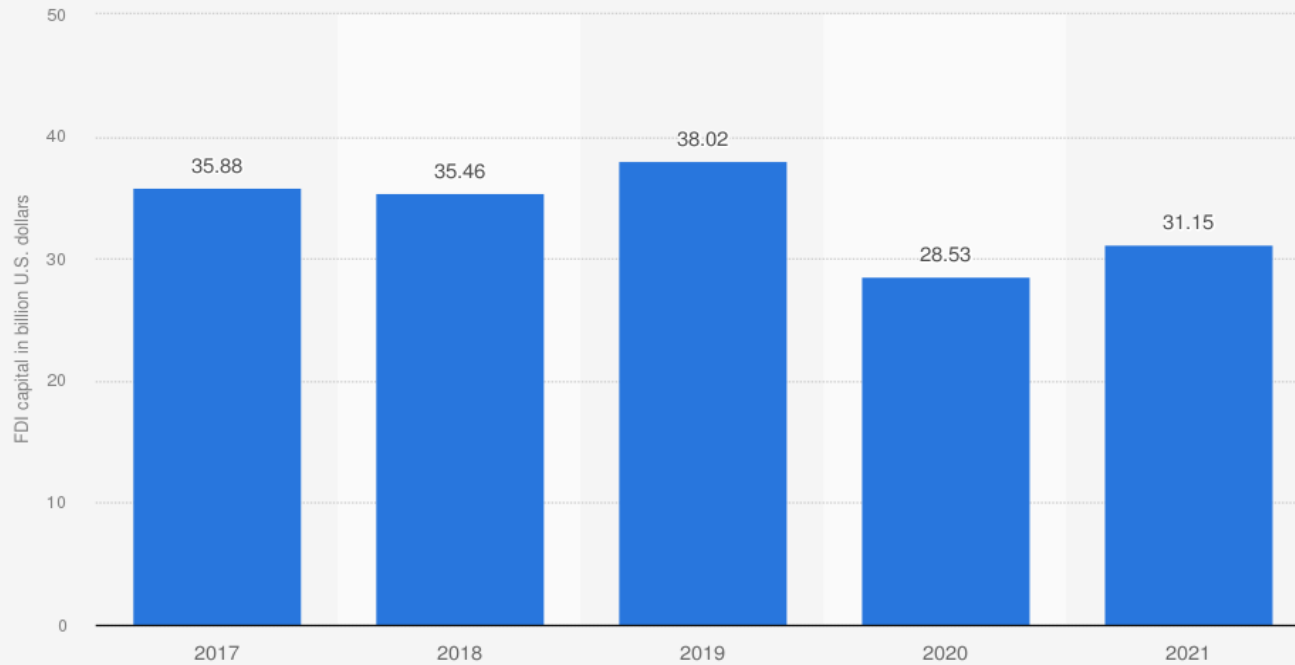
Newly registered capital value of foreign direct investment (FDI) in Vietnam in 2021, by country and territory (in million U.S. dollars)

Source
General Statistics Office of Vietnam
© Statista 2022

Additional Information:
Vietnam; 2021

Registered foreign direct investment (FDI) capital in Vietnam from 2017 to 2021 (in billion U.S. dollars)

Source
General Statistics Office of Vietnam
© Statista 2022

Additional Information:
General Statistics Office of Vietnam; 2017 to 2021

Atuty Polski

- Relacje historyczne, działalność w MKNiK, długie tradycje współpracy
- Ponad 10 tys. wysoko wykwalifikowanych pracowników i specjalistów wykształconych w Polsce
- blisko 35.000 (20 000-60 000) Wietnamczyków zamieszkałych w Polsce
- Brak sytuacji konfliktowych, dobry klimat polityczny (problem wiz)
- 1 sierpnia 2020 weszła w życie EVFTA

Dziękuję za uwagę